

Verslag Workshop 18 november 2023

Inleiding

Op zaterdag 18 november 2023 heeft het Nispens Energie Collectief (NEC) een workshop gehouden waaraan in totaal 14 personen hebben deelgenomen.

Doel was om een tijdlijn uit te zetten met daarin essentiële activiteiten om uiteindelijk te komen tot een duurzaam Nispen. 'Duurzaam' is hier breed gedefinieerd: niet alleen een klimaatneutrale gemeenschap (fossielvrij in de warmtebehoefte, in mobiliteit en bij opwekking van elektriciteit) maar ook m.b.t. leefbaarheid (incl. klimaatadaptatie, verkeersveiligheid, enz.). Daarbij zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd: randvoorwaarden die vanuit de overheid (Brussel / Den Haag / Roosendaal) zijn opgelegd (European Green Deal, Nederlandse Klimaatwet, Nationaal Plan Energiesysteem, gemeentelijke Transitievisie Warmte), verbod t.z.t. op verkoop nieuwe cv-ketels, eveneens t.z.t. uitsluitend nog elektrische nieuwe auto's, enz.). Uitgangspunt is bovendien dat vooralsnog geen enkele optie wordt uitgesloten m.b.t. duurzame bronnen voor warmte en/of elektriciteit¹.

Daarnaast is aangenomen dat medewerking zal worden verleend door de gemeente Roosendaal en de provincie Noord-Brabant, nutsbedrijven en de netbeheerder, woningcorporatie Alwel, financieringsinstanties alsmede door de bewoners / lokale grondeigenaren en bedrijven. Verdere toekomstige aannames, zoals bijvoorbeeld voor kostprijzen, rente enz., spelen in deze vooruitblik nog geen rol.

Met deze workshop is een eerste stap gezet op weg naar de concretisering van al hetgeen is geogost tijdens de dorpsdialogen van najaar 2021, later uitgekristalliseerd in de vereniging NEC.

Nispen 2045: een wenkend perspectief

Ter inspiratie is een toekomstbeeld geschetst van het dorp zoals dat er anno 2045 wel eens zou kunnen uitzien. Diverse ontwikkelingen (duurzaam opgewekte elektriciteit + *smart grid*, warmtenet, uitsluitend elektrisch aangedreven (deel)auto's, veel groen, ...) blijken in ruim 20 jaar de leefbaarheid in het dorp aanzienlijk te hebben verbeterd en het dorp volledig autonoom te hebben gemaakt op energiegebied.

Met dit toekomstbeeld als stip op de horizon tekenen zich vanzelf maatregelen af die genomen dienen te worden op weg daarheen. En dan is het goed te bedenken dat nieuwe woonwijken anno 2023 al voor een belangrijk deel op deze wijze worden ontworpen en gerealiseerd. Natuurlijk gelden daarbij voor elk dorp, voor elke wijk specifieke voorwaarden.

¹ Een duurzame bronnenstrategie voor Roosendaal is thans in onderzoek. Onduidelijk is of en zo ja in hoeverre het resultaat hiervan van invloed is op één of meerdere opties.

Vier thema's

Voor 4 thema's zijn tot 2035 per jaar activiteiten uitgezet. Dat zijn:

- Elektriciteit
- Warmte
- Leefbaarheid
- Communicatie

Leefbaarheid

Om met 'Leefbaarheid' te beginnen: dit thema wordt primair behartigd door het Bewoners Platform Nispen (BPN). Het BPN ontplooit initiatieven op allerlei terreinen en realiseert met de Heerlijkheid Nispen projecten. Het BPN ontvangt hiervoor vouchers van de gemeente.

De activiteiten die in het kader van deze workshop in het verschiet liggen (korte of langere termijn) bieden wellicht koppelkansen bij ontwerp en realisatie. Met het BPN zal dan ook regelmatig contact zijn om maatregelen ter verbetering van de leefbaarheid in het dorp zo mogelijk af te stemmen met, c.q. te integreren in de activiteiten (dorpsbreed of op straat-, blokniveau) m.b.t. elektriciteit en warmte.

Communicatie

Met de uitkomst van de workshop zal een strategisch communicatietraject in gang worden gezet. Dit zal naar verwachting tot ver in 2024 lopen.

Communicatie naar de bewoners richt zich enerzijds op de energietransitie in het algemeen, anderzijds op isolatie van de woningen. De activiteiten die hierop betrekking hebben (energiecafé, presenteren / bijstellen plan energietransitie, idem programma isoleren, uitvoeren van warmtescans in de straten) zijn uitgezet in de tijd tot 2030.

Het chapter 'isoleren van woningen' betreft een activiteit die - althans gezien van het NEC, niet vanuit de individuele bewoner - een continu karakter heeft. Gedurende de komende 10 à 20 jaar zullen langzaam maar zeker alle woningen, voor zover van toepassing, wel een zekere duurzaamheidsslag ondergaan. We mogen niet verwachten dat in 2028 alle woningen al op label B zitten.

Voor het NEC is isoleren van woningen dan ook meer een campagne die voorlopig jaar in jaar uit wordt gevoerd. Jaarlijks (bijv. in februari als duidelijk wordt hoe duur het stookseizoen was) zal een energiecafé worden gehouden, al dan niet toegespitst op één enkel aspect van isoleren. Jaarlijks ook zal in november, als het verschil tussen buiten- en binnentemperatuur voldoende groot is, een warmtescan in de straten worden gehouden waarmee thermische zeven worden opgespoord. De activiteit 'isoleren' is dus meer routinematig dan projectmatig van karakter.

Elektriciteit

Alles wijst erop dat elektriciteit in de toekomst de hoofdrol gaat spelen in onze energievoorziening. Sleutelwoorden zijn dan: lokale opwekking, opslag (collectief dan wel individueel, wellicht ook via de accu's van elektrische auto's), distributie, (terug)levering en afname, dynamisch interacteren met grote commerciële elektriciteitsleveranciers, vraag en aanbod onderling afstemmen via *smart grid*.

De werkgroep 'Elektriciteit' heeft het geheel van deze aspecten aldus gerubriceerd:

1. Zonnepanelen weide (fotovoltaïsch en dan gekoppeld aan opslag en/of thermisch en dan gekoppeld aan seizoensopslag)
2. Zonnepanelen op daken, zowel op die van particulieren als op die van bedrijven
3. Windmolen(s), met de beperking die de vliegbasis Woensdrecht ons oplegt
4. Buurtaccu, in beheer bij NEC; één grote dorpsaccu of meerdere wijk-/blokaccu's
5. Thuisaccu's
6. Levering

Voor de planning / tijdlijn / mijlpalen: zie bijgevoegd excel werkblad

Warmte

De werkgroep 'Warmte' heeft als hoofdbron gebruikt de themasites Leidraad warmte 2020 van het Planbureau voor de Leefomgeving: 'Startanalyse aardgasvrije buurten'. Ook hiervan zijn een aantal mijlpalen in de tijd uitgezet.

Voor de planning / tijdlijn / mijlpalen: zie bijgevoegde excel werkblad

Algemeen

Voor zowel elektriciteit als warmte is de oprichting van een energiecoöperatie onontbeerlijk.

Deze is voorzien in de Akte van oprichting van de vereniging NEC onder artikel 2 (Doel), paragraaf 2, lid e: "Bedrijfsmatige activiteiten, zoals die kunnen passen bij de ontwikkeling van voor Nispen duurzame energiesystemen die ondergebracht kunnen worden bij een nog op te richten Energiecoöperatie Nispen (...)".

Inspectie van de oogst

Onderzoeksvragen / professionele ondersteuning

Communicatie

De werkgroep Communicatie heeft behoefte aan professionele ondersteuning door een strategisch communicatiespecialist. Deze zal over langere tijd en met wisselende intensiteit de werkgroep dienen te ondersteunen om langzaam maar zeker een groot deel van de bewoners te mobiliseren.

Elektriciteit en warmte

Tijdens de workshop werd duidelijk dat ook in Nispen in de toekomst elektriciteit en warmte meer en meer verweven zullen raken. Als stip op de horizon verschijnt een energiehub: Nispen is het grootste deel van de tijd autonoom in zijn energievoorziening. Lokale opwekking, opslag, distributie en verbruik van zowel elektriciteit als warmte kenmerken deze hub. Balanceren tussen vraag en aanbod geschiedt via opslag - al dan niet via conversie - of via incidenteel beroep op het landelijk netwerk, c.q. teruglevering aan het landelijk netwerk.

Met dit toekomstbeeld voor ogen smelten de onderzoeksvragen m.b.t. *elektriciteit* en *warmte* als vanzelf samen tot één enkele onderzoeksvraag. De centrale vraag luidt dan ook:

Is een energiehubs in Nispen haalbaar en zo ja onder welke voorwaarden ?

Onder een energiehubs verstaan wij een lokaal initiatief dat de opwekking, de opslag, de verdeling en het verbruik in Nispen op elkaar afstemt. Anders geformuleerd: een plaatselijke energiefabriek. Daarmee is Nispen idealiter zelfvoorzienend en onafhankelijk, maar wel verbonden met het landelijk net.

Voorafgaand aan bovengenoemde centrale vraag zal worden nagegaan hoeveel vraag er naar verwachting op middellange en lange termijn in Nispen is, zowel naar warmte als naar elektriciteit.

Bijlagen:

Lijst deelnemers:

Arjen van Beek
Ad van Hees
Gabe Kielman
Thed van Kempen
René Leijdekkers
Henk van der Maarel
Leo Maas
Adrie Matthijssen
Dennis van den Oever
Frans van Oorschot
Jeffry Roossien
Bart van der Velden
Geert Vermunt
Toon van Wesel

werkblad
workshop.xlsx

Nispen 2045.pdf